

کنفرانس بین المللی پیشرفت های نوین در مهندسی عمران The International Conference on Recent Progresses in Civil Engineering

۲۴-۲۵ آبان ۱۳۹۶ - دانشگاه شمال-آمل
15-16 November 2017, Shomal University, Amol, Iran

کاستی های شرایط عمومی پیمان در ایران در زمینه ماده های مربوط به تمدید زمان

مجید خوشیاری^۱، دکتر علیرضا لهراسبی^۲، دکتر علیرضا لوایی^۲
۱- کارشناس ارشد عمران - مدیریت ساخت و پروژه - دانشگاه آزاد واحد بروجرد
۲- عضو هیات علمی دانشگاه آزاد واحد بروجرد

majidkhoshyari2000@gmail.com

خلاصه

اقتضای طبیعت اجرای موضوع پیمان به گونه ایست که عامل زمان در آن تاثیر به سزایی دارد. معمولاً زمان تکمیل پروژه، جنبه مهمی از قرارداد پروژه می باشد. به طور کلی، کارفرما نیاز خاصی به پروژه دارد و ممکن است به ترتیبات و توافقات خاصی برای استفاده از تسهیلات کامل شده در تاریخی خاص اقدام کرده باشد. نکته مهم این است که پیمانکار ممکن است ادعای به ظاهر مالی در خصوص زمان نداشته باشد اما تمدید زمان برای پیمانکار مهم است. چرا که از نظر پولی به نفع اوست، زیرا از لزوم سرعت بخشیدن به کار که پرهزینه است، جلوگیری می کند، یا آنکه ممکن است لزوم رجوع به وجه التزام (خسارت عدم انجام تعهد به موقع) را از بین برد. حتی اگر چنین به نظر برسد که پروژه می تواند در زمان پیش بینی شده به اتمام برسد، عاقلانه است که راه های قانونی تمدید زمانی را جستجو کند. این گونه تمدیدهای زمانی، حتی اگر لازم به نظر نرسند، فرصتی با ارزش ایجاد می کنند که پیمانکار بتواند در صورت بروز هر گونه تاخیر غیرموجه بعدی از آنها استفاده کند. به نظر می رسد در شرایط عمومی پیمان در ایران کاستی هایی در زمینه ماده های مربوط به تمدید زمان وجود دارد. شرایط قراردادهای عمومی پیمان در ایران با قواعد عمومی بین المللی رویدادهایی که به آنها تمدید زمان تعلق می گیرد، یکسان نمی باشند و بالطبع ریسک های متفاوتی را برای پیمانکار به همراه دارند. افزایش ریسک نیز به معنی افزایش قیمت پیشنهادی پیمانکار در مناقصه است تا هزینه های وی برای جبران خسارت ناشی از تاخیر پوشش داده شود. این مقایسه نشان داد که شرایط عمومی پیمان نسبت به شرایط قراردادهای بین المللی ریسک بالاتری را برای پیمانکاران به همراه دارد.

کلمات کلیدی: شرایط عمومی پیمان، تمدید زمان قرارداد، وجه التزام، پیمانکار

۱. مقدمه

در شرایط عمومی پیمان باید حوزه مسئولیت و اختیار برای طرفین قرارداد به درستی تعریف شود به نحوی که طرفین نتوانند به فضای قراردادی یکدیگر سهوا یا عمداً تخطی نمایند و به صورت یک طرفه برای خود احقاق حق نمایند (خصوصاً کارفرمایان) برای طرف دوم قرارداد راساً تصمیم بگیرند و عمل نمایند. طرفین در بکارگیری آن قرائت همسو داشته و رجحانی بر یکدیگر نداشته باشند خصوصاً کارفرما چنین ذهنیتی که تنها پیمانکار مسئول اجرای پروژه است را در سیاست های خود در طول اجرا به کار نگیرد و به مسئولیت ها و تعهدات خود پایبند بوده و عمل نماید. به واقع یک نگاه "برد - برد" و پروژه محور نه در حد حرف بلکه در عمل بر فضای اجرای کار بین طرفین حاکم باشد و هر یک منافع شخصی خود را به منافع پروژه ترجیح ندهد. دستیابی به این موضوع با "خواهش و تمنا و ارشاد و نصیحت" به هیچ وجه میسر نیست بایستی جای جای این شرایط عمومی پیمان با این نگاه تهیه و تدوین شود و پاسخگویی طرفین باشد که این موارد در شرایط عمومی پیمان ایران کمتر دیده می شود.

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد عمران

^۲ عضو هیئت علمی